

Acta de l'elecció d'Oliba com a abat del monestir de Ripoll

Ens ha semblat ben oportú d'oferir el text de l'acta d'elecció abacial d'Oliba. L'original d'aquesta acta no es conserva, però n'ha arribat fins a nosaltres una còpia del s. XIX. Tal com diu el Dr. Eduard Junyent, "el text [original en llatí] és redactat amb una solemnitat extraordinària, com ho palesa el llarg preàmbul, en què l'autor es complagué a exhibir les seves qualitats de llatinista en la forma més alambinada barrejant-hi alguns hel·lenismes rars, però apreciats al seu temps."¹

La versió al català que oferim la devem al P. Alexandre Olivar.

Mentre per càstig de l'Omnipotent luciforme el cosmos es desviava i la mortalitat humana, apenada, veia com ella mateixa, destinada a la pena de l'infern, s'enfonsava en l'abisme més profund; i mentre el món, defallit, anava errant, infidel als manaments legals, i infongués a tothom el verí letal de la serp verinosa; i mentre el beneït Déu excels, present a tot arreu, volia apartar dels seus el culte horrible, i deslliurava la seva criatura dels danys tètrics, ell, compadit, volgué que el seductor que abans es veia venerat com a digne de glòria pels seus, acabés manifestat com a dement, i demostrat pels bons com a autor del mal.

I quan Déu es dignà abolir les impetuositats turbulentes dels esperits malignes, ho féu per mitjà de múltiples formes de la gràcia celestial i elegí mestres, amonestat pels quals el món pogués conèixer els seus errors; i dispersà aquests mestres per les quatre latituds del món, fulgents com la llum daurada del sol en el cel, no fos que com un llum posat sota un mesuró, a tot arreu el cel s'enfosqués, ans il·luminant-ho tot, aquesta llum, enlairada en un canelobre, fos lluminosa per a tothom, i així retornés a tots la claror.

Ben cert que des d'Adam, el primer pare de tots els vivents, fins als temps que els homes veieren Déu, havia existit la promulgació sancionada pels pares i que, després, aquesta fe, d'una manera resoluta, anà creixent fins al Crist Salvador, i des d'aleshores fins ara ens introduí en les tradicions expressades en els símbols divins, així Déu omnipresent, no pas absent ni ara ni aquí, no ha volgut que fóssim considerats solament com a servents i amics seus –cosa de la qual no érem dignes–, ni ha volgut tampoc que aquest do, concedit a nosaltres, fos el darrer que la gràcia concedeix en darrer lloc, sinó que la mateixa gràcia ha disposat que fóssim traslladats al do de la filiació i de la germanor amb Déu, com ell mateix, en altres temps, digué amb el seu parlar melodiós per boca de David: *Anunciaré el teu nom als meus germans enmig de l'església.*

Amb el succés d'aquesta feliç successió, els pares, superant l'erudició i la saviesa dels savis, introduïts en aquesta Bellesa deïforme i deïfficativa, van posar tot l'esforç a ser-ne imitadors, no volent afegir-hi res de propi compte, i obrant com el Verb diví, el qual digué: *No he vingut a fer la*

¹ JUNYENT, Eduard – MUNDO, Anscari, *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*. Barcelona. Institut d'Estudis Catalans, 1992, pp. 49-54.

L'abat Oliba. Mosaic de Santiago Padrós al Cambril de Montserrat, sobre dibuix de Josep Obiols (1947).

meva voluntat, sinó la de qui m'ha enviat, considerant-se inferiors i no tan sants com els altres, i recordant el pare difunt, es disposaven amb raó a posar-se sota l'obediència d'un nou pare, a qui no depassessin per l'edat, el qual fes que, deslligats de la ira subtil del dimoni que els voldria dominar, fossin portats a la llum deïforme del Creador de tot l'univers.

Abraçats pel seu amor en el seu regne, nodrits en els pasturatges de l'excels pastor etern, han de romandre en les pletes del Senyor sant i sublim, d'on pels segles dels segles no seran allunyats del nodriment que ve de l'Anyell que regna per sempre.

Entre els qui lloaven la paraula de Déu, aquest seguidor de sant Benet es veié inspirat d'una manera extraordinària si el comparem amb els inspirats pels carismes de la gràcia divina. Així convenia que tots els qui apareixen com a imitadors d'aquest mestre de mestres, l'ensenyament del qual ja s'ha estès per tot arreu, elegissin un altre pare, del qual no els sigui permès de dir que, ni per la manera de viure ni en la virtut, deixaran mai de tenir com a mestre.

Aquesta acta, doncs, serveix per a comunicar als qui viuen lluny la pèrdua del nostre estimadíssim pare, el qual va sembrar en nosaltres la llavor que ve de la generositat divina, tant que, molt justament, mentre vivia hauria pogut apropiarse la paraula profètica que diu: *He donat a conèixer la teva justícia a l'Església, no he callat, tu ho saps, Senyor.*

I havent perdut un pare com aquest, donem gràcies a Déu omnipotent perquè n'hem trobat un altre més sant encara, a qui volem obeir com els servents el seu amo i els fills el propi pare.

Per això, tots els qui vivim al sant cenobi de Ripoll, dedicat a la Verge Maria, unànimes en les voluntats, en el consentiment i en el vot, amb l'acord i benvolença dels comtes senyors Bernat i Guifré, mereixedors de tota la nostra consideració, ja que –escollits per Crist– apareixen com dues pedres precioses tretes del fang de la terra, i amb l'acord també d'Arnulf, prelat de la seu de Vic, volem, desitgem i unànimement aclamem el baró decorat amb el bell nom d'Oliba.

L'hem tingut amb nosaltres des de la flor de la seva primera joventut, ell que va renunciar a la pompa terrenal de la dignitat reial del món a canvi del premi de la felicitat eterna. A ell, que brilla per damunt dels altres amb l'esplendor de les bones obres, volem obeir-lo en tot i cantar així, per mitjà d'ell, un himne a Déu.

Aquesta acta, que no porta data però que va ser escrita entre el 29 de juliol i el 8 d'agost de l'any 1008, va ser signada per la seixantena de monjos que formaven la comunitat de Ripoll i també pels germans d'Oliba, els comtes Bernat Tallaferró i Guifré de Cerdanya i també pel bisbe de Vic, Arnulf. També la van signar tres abats presents: Ponç, probablement de Sant Sadurn de Tavèrnoles; Guadamir, de Sant Esteve de Banyoles; i Ricard, de Santa Maria de Serrateix, així com per alguns altres monjos, acompanyants d'aquests abats.